

16de zondag door jaar C

Lc. 10, 38-42

Inleiding

Vandaag gaat het in de lezingen over gastvrijheid. En laat ik beginnen met u een vraag te stellen. Wat zou u doen als u voor uw huis of hier voor de kerk een groep van 50 padvindders aantreft, die vriendelijk doch dringend vragen of ze hier de nacht kunnen doorbrengen. Die vraag werd eerder deze week gesteld in een klein dorp in West-Brabant. Die vraag leg ik ook even bij u neer. Daar kom ik straks in de overweging op terug. Want eerst gaan we natuurlijk samen vieren en dat doen we door te luisteren naar de lezingen uit de Schrift. Daar zien we hoe Abraham, zittend voor zijn tent, vreemdelingen ziet naderen en hen gastvrij uitnodigt. En in het evangelie horen we hoe Martha en Maria in hun huis Jezus ontvangen, opnieuw gastvrijheid. En daarbij staat natuurlijk dat wij hier als parochie steeds opnieuw proberen gastvrij te zijn. Liefst voor iedereen. Want gastvrij-zijn begint met jezelf open te stellen. Je hart te openen. Laten we daar deze viering mee beginnen.

Overweging

Ik hoop dat u nog steeds denkt aan die 50 padvindders, die ik u heb beloofd aan het begin van deze viering, dus hou ze mee in de gaten en mocht aan het eind bijna lijken dat ik ze vergeet, sla dan rustig alarm.

Een goede vriendin en studiegenote van mij van 30/40 jaar geleden inmiddels is intussen abdis in de Benedictinessenabdij in Oosterhout. Toen zij daar de eeuwige gelofte deed, kreeg ze van vrienden een icoon. En op die icoon, een moderne icoon, waren afgebeeld de vrienden van Jezus: Lazarus, Martha en Maria. En via die icoon komen we dus vandaag vanzelf bij die lezing. Maar eerst wil ik u nog iets vertellen over Benedictus en de Benedictijnen en Benedictinessen.

Benedictus had gastvrijheid namelijk zeer hoog in het vaandel. En alle kloosters die uiteindelijk in zijn naam opgezet zijn, over heel de wereld, hebben die gastvrijheid nog steeds hoog in het vaandel. Eigenlijk is de gedachte: ieder die aanklopt voor een maaltijd of onderdak, moet welkom zijn, want in ieder, hoe vreemd of zonderling ook, zou de Heer kunnen schuilen. Natuurlijk is het bij Benedictijnen hier in Nederland, of je nou in Egmond, in Doetinchem of Vaals komt of bij de Benedictinessen in Oosterhout, niet anders. Ware het niet dat zij ook gewoon Nederlanders zijn en wij Nederlanders doen liever de zaak op afspraak. Als we thuis gasten ontvangen is dat meestal gepland. Als de zusters in Oosterhout gasten ontvangen, is dat meestal gepland. Je belt tijdig van tevoren, bespreekt een gastenkamer en verblijft een aantal dagen in het klooster.

Er is nog een ander ding in verband met de lezingen van vandaag, waar Benedictus op wijst. Benedictus heeft in zijn regel voor zijn broeders/zusters dat alles wat je doet je met aandacht moet doen. Als je bidt, doe het dan in de volle focus op het bidden, doe het met aandacht. Als je de afwas doet, doe dat met aandacht, want dan is dat even goed als bidden. Zo ook als je op het land werkt, de Schrift bestudeert, of omgaat met je medemens. Doe alles wat je doet met volle aandacht. Dan komen we vanzelf weer uit bij de lezingen van vandaag.

In het verhaal van Genesis, het verhaal over Abraham zie we hoe Abraham op het heetst van de dag voor zijn tent zit. Ik weet niet hoe het met u zit, maar ik zie hem daar zo'n beetje zitten dommelen. Als het Spanje of Italië was geweest, zouden we zeggen: hij is siësta aan het houden. Hij dommelt wat, maar slaapt niet echt en ineens ziet hij dan ook dat er drie mensen voor hem verschijnen. Hij springt op en naar de gebruiken van zijn land en cultuur, nodigt hij de gasten die er staan - want hij ziet ze meteen als gasten - uit. Met een diepe buiging vraagt hij of ze toch zijn, hem als dienaar, zijn huis niet voorbij willen gaan. En dat doen ze niet. Ze komen en ze gaan met hem in de schaduw van de boom. Dan gaat Abraham aan de slag. Als een waar dienaar zorgt hij dat er water is waar ze hun handen en voeten mee kunnen verfrissen. Hij geeft Sara opdracht koeken te bakken, hij geeft de knecht opdracht om een kalf te slachten en te bereiden en gaat zelf terug om dienstbaar te zijn aan zijn gasten. Om te luisteren en wellicht deel te nemen aan het gesprek dat daar in de schaduw gevoerd wordt.

Wat op mag vallen dat al die taken verdeeld zijn. Abraham laat niet Sara alles doen, hij laat niet de knecht alles doen en hij doet niet zelf alles. Nee, ze doen allemaal één ding en dat ene ding met volle aandacht. Dan komt er nog een verrassing in het verhaal, want het gesprek gaat niet over koetjes en kalfjes, niet over het weer (want ze weten wel dat het daar warm is) hooguit over waar men vandaan komt en waar men naar toe gaat, maar daar horen we niets van. We horen pas iets van het verhaal als de bezoeker vraagt: "waar is je vrouw, waar is Sara." "Sara is in de tent" geeft Abraham als antwoord. En dan komt die belofte waarmee de zegen werkelijk pas over Abraham kan komen. Zijn land heeft hij intussen gekregen, maar hij zou ook een gezegend nageslacht krijgen en vervolgens veel zegen die nog generaties lang op hem zou blijven rusten. Hem wordt een kind, een zoon geboren. Over een jaar zal de bezoeker terug komen, als het kind er is. Bijzonder dat dat in zo'n kort gesprekje gebeurt, maar op dat moment heeft Abraham in de gaten dat zijn gast bijzonder is, dat het de Heer God zelf is.

Bij Martha en Maria in de evangelielezing vandaag, weten ze dat hun gast bijzonder is. Ze zijn met Hem bekend en of Hij op dit moment zichzelf heeft genodigd of door hen genodigd is, laat het verhaal in het midden. Maar Hij is in dat huis en Hij wordt daar gastvrij ontvangen. Martha zorgt volop voor de hapjes en de drankjes en Maria zit intussen, tussen het gehoor, stel ik me zo voor, aan de

voeten van Jezus. Maar bedenkt dan wel, beste mensen, aan de voeten van de leraar zitten is niet zomaar iets. Dan maak je nadrukkelijk duidelijk dat je zijn leerling bent. We weten uit het boek Handelingen dat Paulus bijvoorbeeld zegt dat hij aan de voeten van Gamaliël zat, dat hij dus leerling van Gamaliël was. Hier wordt diezelfde term gebruikt: Maria is dus nadrukkelijk een leerling van Jezus. Er wordt dus gesproken; waar het over gaat weten we niet. Gaat het over vrede, over naastenliefde, over rechtvaardigheid, het blijft allemaal even in het midden. Totdat Martha, die volop aan het dienen is, er even bij komt staan. Maar het niet kan nalaten om het gesprek te onderbreken en tegen Jezus te zeggen: “Heer, kunt u er niet voor zorgen dat Maria mij mee komt helpen, want ik moet alles alleen doen”. Of iets van die strekking. En dan het wat bijzondere antwoord van Jezus: hij zegt niet ‘ja’ of ‘nee’, Hij zegt “Martha, Martha, met vele dingen ben je nodig, ben je bezig, maar slechts één ding is nodig. Maria heeft het beste deel gekozen”. Wat zegt Jezus daar nu precies? Dat we met z’n allen alleen maar moeten zijn als Maria of kunnen we beter even terugkijken naar wat ik straks zei over die Benedictijnen.

We kennen kloosterordes op twee manieren: actieve en passieve. Actieve heeft een groot deel van u meegemaakt in het onderwijs, in de ziekenzorg, de kraamzorg of thuiszorg, zusters en in het onderwijs ook fraters en broeders. Passieve of contemplatieven, zijn meer als die vriendin van mij, bij de Benedictinessen. De gehele dag richten zij zich op God, in hun gebed, in hun werk en steeds met volle aandacht op dat ene waarmee ze mee bezig zijn. Dat is wat Jezus vandaag in het evangelie zegt: één ding is slechts belangrijk. Voor Maria is dat het luisteren aan de voeten van de Heer, maar Martha is met veel dingen tegelijk bezig, Martha laat zich afleiden. Wellicht was haar dienstwerk in het brengen van de maaltijd ook het ene ding dat meer dan voldoende is.

Die opdracht ligt er dus voor ons. Dat als we gastvrij willen zijn, dat we niet van alles tegelijk moeten zijn, niet gasten ontvangen en dan zelf tv gaan kijken, niet gasten aan de deur zien staan en zeggen “ik heb het te druk want ik was een fietsband aan het maken”, maar aandacht hebben voor dat waar je mee bezig bent. We zien het bij Genesis, bij Abraham, waar alle rollen in het verhaal één bijzondere taak hebben. We zien het als verwijzing naar Martha in het evangelie en het is en blijft een opdracht voor ons, iedere dag opnieuw gastvrij te zijn. Ons open te stellen vol aandacht voor die gast die voor ons staat, hoe zonderling of vreemd hij ook zou zijn. Want in die gast zou Jezus kunnen zijn.

Ik neem u terug mee naar dat dorpje in West-Brabant. 50 padvindders stonden er voor deur. Wat te doen? De mevrouw die aangesproken werd op dat moment, toevallig lid van het kerkbestuur, wist het ook even niet. Maar ze pakte haar telefoon en zocht een hulplijn. Ze belde wat mensen die ze kende, die betrokken waren bij het een of het ander en al snel had ze iemand aan de lijn die contact had

met de voetbalvereniging. Er werd overlegd, gebeld en teruggebeld en al heel snel werd duidelijk dat die 50 padvinders onderdak konden krijgen in het zaaltje bij het sportveld. Daar waren ook voldoende toiletten, daar waren douchruimtes, daar kon men in alle rust de nacht doorbrengen en morgen opgefrist en vol goede moed de terugreis als padvinders weer aanvaarden.

Voor ons blijft de opdracht staan om ons hart steeds opnieuw open te stellen, om gastvrij te zijn, steeds weer en zoals Paulus ons vandaag voorhoudt: ongeacht wie er voor ons staat. Als we dat kunnen, zijn we ware dienaars in het voetspoor van Jezus. Amen.

Henry Vermeulen, diaken